

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానఫలము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనంతవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీ కృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానందం సుందరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, చతురశీతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

కోటితీర్థే నరః స్నాత్వా అర్చయిత్వా గుహం నృప ।
గోసహస్రఫలం విద్యాత్ తేజస్వీ చ భవేన్నరః ॥ 84-77॥

తతో వారాణసీం గత్వా అర్చయిత్వా వృషధ్వజమ్ ।
కపిలావ్రాదే నరః స్నాత్వా రాజసూయనువాఘ్నయాత్ ॥ 84-78॥

అవిముక్తం సమాసాద్య తీర్థసేవీ కురూద్వహ ।
దర్శనాద్ దేవదేవస్య ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ॥ 84-79॥

ప్రాణానుత్పజ్య తత్రైవ మోక్షం ప్రాప్నోతి మానవః ।
మార్కండేయస్య రాజేంద్ర తీర్థమాసాద్య దుర్లభమ్ ॥ 84-80॥

గోమతిగంగయోశ్చైవ సంగమే లోకవిశ్రుతే ।
అగ్నిష్టోమనువాప్నోతి కులం చైవ సముద్ధరేత్ ॥ 84-81॥

తతో గయాం సమాసాద్య బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।
అశ్వమేధనువాప్నోతి కులం చైవ సముద్ధరేత్ ॥ 84-82॥

తత్రాక్షయవతో నామ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః ।
తత్ర దత్తం పితృభ్యస్తు భవత్యక్షయముచ్యతే ॥ 84-83॥

మహానద్యాముపస్పృశ్య తర్పయేత్ పితృదేవతాః ।
అక్షయాన్ ప్రాఘ్నయాల్లోకాన్ కులం చైవ సముద్ధరేత్ ॥ 84-84॥

తతో బ్రహ్మసరో గత్వా ధర్మారణ్యోపశోభితమ్ ।
బ్రహ్మలోకనువాప్నోతి ప్రభాతామేవ శర్వరీమ్ ॥ 84-85॥

బ్రహ్మణా తత్ర సరసి యూపశ్రేష్ఠః సముచ్చితః ।
యూపం ప్రదక్షిణం కృత్వా వాజపేయఫలం లభేత్ ॥ 84-86॥

తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర ధేనుకం లోకవిశ్రుతమ్ ।
ఏకరాత్రోషితో రాజన్ ప్రయచ్ఛేత్ తిలధేనుకామ్ ॥ 84-87॥

సర్వసాపనిశుద్ధాత్మా సోమలోకం వ్రజేద్ ధ్రువమ్ ।
తత్ర చిహ్నం మహద్ రాజన్ అద్యాపి సుమహద్ భృశమ్ ॥ 84-88॥

కపిలాయాః సవత్సాయాః చరంత్యాః పర్వతే కృతమ్ ।
సవత్సాయాః పదాని స్మ దృశ్యంతే ద్యాపి భారత ॥ 84-89॥

తేషూపస్పృశ్య రాజేంద్ర పదేషు నృపసత్తమ ।
యత్ కించిదశుభం కర్మ తత్ ప్రణశ్యతి భారత ॥ 84-90॥

తతో గృధ్రవటం గచ్ఛేత్ స్థానం దేవస్య ధీమతః ।
స్నాయీత భస్మనా తత్ర అభిగమ్య వృషధ్వజమ్ ॥ 84-91॥

బ్రాహ్మణేన భవేచ్ఛీర్ణం వ్రతం ద్వాదశవార్షికమ్ ।
ఇతరేషాం తు వర్ణానాం సర్వసాపం ప్రణశ్యతి ॥ 84-92॥

ఉద్యంతం చ తతో గచ్ఛేత్ పర్వతం గీతనాదితమ్ ।
సావిత్ర్యాస్తు పదం తత్ర దృశ్యతే భరతర్షభ ॥ 84-93॥

తత్ర సంధ్యాముపాసీత బ్రాహ్మణాః సంశితవ్రతః ।
తేన వ్యూహస్థా భవతి సంధ్యా ద్వాదశవార్షికీ ॥ 84-94॥

యోనిద్వారం చ తత్రైవ విశ్రుతం భరతర్షభ ।
తత్రాభిగమ్య ముచ్యేత పురుషో యోనిసంకటాత్ ॥ 84-95॥

కృష్ణశుక్లావుభౌ పక్షౌ గయాయాం యో వసేన్నరః ।
పునాత్యాసప్తమం రాజన్ కులం నాస్త్వత్ర సంశయః ॥ 84-96॥

ఏష్టవ్యా బహవః పుత్రా యద్యేకోపి గయాం వ్రజేత్ ।
యజేత వాశ్వమేధేన నీలం వా వృషముత్పజేత్ ॥ 84-97॥

తతః ఫల్గం వ్రజేద్ రాజన్ తీర్థసేవీ నరాధిప ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి సిద్ధిం చ మహతీం వ్రజేత్ ॥ 84-98॥

తతో గచ్చేత రాజేంద్ర ధర్మప్రస్థం సమాహితః ।
తత్ర ధర్మో మహారాజ నిత్యమాస్తే యుధిష్ఠిర ॥ 84-99॥

తత్ర కూపోదకం కృత్వా తేన స్నాతః శుచిస్తథా ।
పితౄన్ దేవాంస్తు సంతర్వ్య ముక్తపాపో దివం వ్రజేత్ ॥ 84-100॥

మతంగస్యాశ్రమస్తత్ర మహర్షేర్భావితాత్మనః ।
తం ప్రవిశ్యాశ్రమం శ్రీమత్ శ్రమశోకవినాశనమ్ ॥ 84-101॥

గవామయనయజ్ఞస్య ఫలం ప్రాప్నోతి మానవః ।
ధర్మం తత్రాభిసంస్పృశ్య వాజిమేధమవాప్పుయాత్ ॥ 84-102॥

తతో గచ్చేత రాజేంద్ర బ్రహ్మస్థానమనుత్తమమ్ ।
తత్రాభిగమ్య రాజేంద్ర బ్రహ్మణం పురుషర్షభ ॥ 84-103॥

రాజసూయాశ్వమేధాభ్యాం ఫలం విందతి మానవః ।
తతో రాజగృహం గచ్చేత్ తీర్థసేవీ నరాధిప ॥ 84-104॥

ఉపస్పృశ్య తతస్తత్ర కక్షీవానివ మోదతే ।
యక్షిణ్యా నైత్యకం తత్ర ప్రాశ్నీత పురుషః శుచిః ॥ 84-105॥

యక్షిణ్యాస్తు ప్రసాదేన ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ।
మణినాగం తతో గత్వా గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 84-106॥

తైర్థికం భుంజతే యస్తు మణినాగస్య భారత ।
దష్టస్యాశీవిషేణాపి న తస్య క్రమతే విషమ్ ॥ 84-107॥

తత్రోష్య రజనీమేకాం గోసహస్రఫలం లభేత్ ।
తతో గచ్చేత బ్రహ్మర్షేః గౌతమస్య వనం ప్రియమ్ ॥ 84-108॥

అహల్యాయా హ్రాదే స్నాత్వా వ్రజేత పరమాం గతిమ్ ।
అభిగమ్యాశ్రమం రాజన్ విందతే శ్రియమాత్మనః ॥ 84-109॥

తత్రోదపానం ధర్మజ్ఞ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతమ్ ।
తత్రాభిషేకం కృత్వా తు వాజిమేధమవాప్నుయాత్ ॥ 84-110॥

జనకస్య తు రాజర్షేః కూపస్త్రిదశపూజితః ।
తత్రాభిషేకం కృత్వా తు విష్ణులోకమవాప్నుయాత్ ॥ 84-111॥

తతో వినశనం గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రమోచనమ్ ।
వాజిపేయమవాప్నోతి సోమలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-112॥

గండకీం తు సమాసాద్య సర్వతీర్థజలోద్భవామ్ ।
వాజిపేయమవాప్నోతి సూర్యలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-113॥

తతో విశల్యామాసాద్య నదీం త్రైలోక్యవిశ్రుతామ్ ।
అగ్నిష్టోమమవాప్నోతి స్వర్గలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-114॥

తతోఽధివంగం ధర్మజ్ఞ సమావిశ్య తపోవనమ్ ।
గుహ్యకేషు మహారాజ మోదతే నాత్ర సంశయః ॥ 84-115॥

కంపనాం తు సమాసద్య నదీం సిద్ధనిషేవితామ్ ।
పుండరీకమవాప్నోతి స్వర్గలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-116॥

అథ మాహేశ్వరీం ధారాం సమాసాద్య ధరాధిప ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి కులం చైవ సముద్ధరేత్ ॥ 84-117॥

దివోకసాం పుష్కరిణీం సమాసాద్య నరాధిప ।
న దుర్గతిమవాప్నోతి వాజిమేధం చ విందతి ॥ 84-118॥

అథ సోమపదం గచ్ఛేద్ బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।
మాహేశ్వరపదే స్నాత్వా వాజిమేధఫలం లభేత్ ॥ 84-119॥

తత్ర కోటిస్తు తీర్థానాం విశ్రుతా భరతర్షభ ।
కూర్మరూపేణ రాజేంద్ర హ్యసురేణ దురాత్మనా ॥ 84-120॥

మియనూణా హృతా రాజన్ విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ।
తత్రాభిషేకం కుర్వీత తీర్థకోట్యాం యుధిష్ఠిర ॥ 84-121॥

పుండరీకమనాప్నోతి విష్ణులోకం చ గచ్ఛతి ।
తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర స్థానం నారాయణస్య చ ॥ 84-122॥

సదా సన్నిహితో యత్ర విష్ణుర్వసతి భారత ।
యత్ర బ్రహ్మాదయో దేవాః ఋషయశ్చ తపోధనాః ॥ 84-123॥

ఆదిత్యా వసవో రుద్రాః జనార్దనముపాసతే ।
శాలగ్రామ ఇతి భ్యాతః విష్ణురద్భుతకర్మకః ॥ 84-124॥

అభిగమ్య త్రిలోకేశం వరదం విష్ణుమవ్యయం ।
అశ్వమేధమనాప్నోతి విష్ణులోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-125॥

తత్రోదపానం ధర్మజ్ఞ సర్వపాపప్రమోచనమ్ ।
సముద్రాస్తత్ర చత్వారః కూపే సంనిహితాః సదా ॥ 84-126॥

తత్రోపస్పృశ్య రాజేంద్ర న దుర్గతిమనాఘ్నుయాత్ ।
అభిగమ్య మహేదేవం వరదం రుద్రమవ్యయమ్ ॥ 84-127॥

విరాజతి యథా సోమో మేఘైర్ముక్తో నరాధిప ।
జాతిస్మరముపస్పృశ్య శుచిః ప్రయతమానసః ॥ 84-128॥

జాతిస్మరత్వమాప్నోతి స్నోత్వా తత్ర న సంశయః ।
మాహేశ్వరపురం గత్వా అర్చయిత్వా వృషధ్వజమ్ ॥ 84-129॥

ఈప్సితాన్ లభతే కామాన్ ఉపవాసాన్న సంశయః ।
తతస్తు వామనం గత్వా సర్వపాపప్రమోచనమ్ ॥ 84-130॥

అభిగమ్య హరిం దేవం న దుర్గతిమనాఘ్నుయాత్ ।
కుశికస్యాశ్రమం గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రమోచనమ్ ॥ 84-131॥

కౌశికీం తత్ర గచ్ఛేత మహాపాపప్రణాశినీమ్ ।
రాజసూయస్య యజ్ఞస్య ఫలం ప్రాప్నోతి మానవః ॥ 84-132॥

తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర చంపకారణ్యముత్తమమ్ ।
తత్రోష్య రజనీమేకాం గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 84-133॥

అథ జేష్ఠిలమాసాద్య తీర్థం పరమదుర్లభమ్ ।
తత్రోష్య రజనీమేకాం గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 84-134॥

తత్ర విశ్వేశ్వరం దృష్ట్వా దేవ్యా సహ మహాద్యుతిమ్ ।
మిత్రావరుణయోర్లోకాన్ ఆప్నోతి పురుషర్షభ ॥ 84-135॥

త్రిరాత్రోపోషితస్తత్ర అగ్నిష్టోమఫలం లభేత్ ।
కన్యాసంవేద్యమాసాద్య నియతో నియతాశనః ॥ 84-136॥

మనోః ప్రజాపతేర్లోకాన్ ఆప్నోతి పురుషర్షభ ।
కన్యాయాం యే ప్రయచ్ఛంతి దానమన్వాపి భారత ॥ 84-137॥

తదక్షయ్యమితి ప్రాహుః ఋషయః సంశితవ్రతాః ।
నిశ్చీరాం చ సమాసాద్య త్రిఘ్నోకేషు విశ్రుతామ్ ॥ 84-138॥

అశ్వమేధమవాప్నోతి విష్ణులోకం చ గచ్ఛతి ।
యేతు దానం ప్రయచ్ఛంతి నిర్వీరాసంగమే నరాః ॥ 84-139॥

తే యాంతి నరశార్దూల శక్రలోకమనామయమ్ ।
తత్రాశ్రమో వసిష్ఠస్య త్రిఘ్న లోకేషు విశ్రుతః ॥ 84-140॥

తత్రాభిషేకం కుర్వాణః వాజపేయమవాఘ్నయాత్ ।
దేవకూటం సమాసాద్య బ్రహ్మర్షిగణసేవితమ్ ॥ 84-141॥

అశ్వమేధమవాప్నోతి కులం చైవ సముద్ధరేత్ ।
తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర కౌశికస్య మునేర్ర్షదమ్ ॥ 84-142॥

- యత్ర సిద్ధిం పరాం ప్రాప్తో విశ్వామిత్రోఽథ కౌశికః ।
తత్ర మాసం వసేద్ వీర కౌశిక్యాం భరతర్షభ ॥ 84-143॥
- అశ్వమేధస్య యత్ పుణ్యం తన్నాసేనాధిగచ్ఛతి ।
సర్వతీర్థవరే చైవ యో వసేత మహాహ్రాదే ॥ 84-144॥
- న దుర్గతిమవాప్నోతి విందేద్ బహు సువర్ణకమ్ ।
కుమారమభిగమ్యాథ వీరాశ్రమనివాసినమ్ ॥ 84-145॥
- అశ్వమేధమవాప్నోతి నరో నాస్త్వత్ర సంశయః ।
అగ్నిధారాం సమాసాద్య త్రిషు లోకేషు విశ్రుతామ్ ॥ 84-146॥
- తత్రాభిషేకం కుర్వాణః హ్యగ్నిష్టోమమవాప్నుయాత్ ।
అభిగమ్య మహాదేవం వరదం విష్ణుమవ్యయమ్ ॥ 84-147॥
- పితామహసరో గత్వా శైలరాజసమీపతః ।
తత్రాభిషేకం కుర్వాణః హ్యగ్నిష్టోమమవాప్నుయాత్ ॥ 84-148॥
- పితామహస్య సరసః ప్రస్రుతా లోకపావనీ ।
కుమారధారా తత్రైవ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతా ॥ 84-149॥
- యత్ర స్నోత్వా కృతార్థోఽస్మీత్యాత్మానమవగచ్ఛతి ।
షష్ఠకాలోపవాసేన ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ॥ 84-150॥
- తతో గచ్ఛేత ధర్మజ్ఞ తీర్థసేవనతత్పరః ।
శిఖరం వై మహాదేవ్యాః గౌర్యాష్టైలోక్యవిశ్రుతమ్ ॥ 84-151॥
- సమారుహ్య నరశ్రేష్ఠస్తనకుండేషు సంవిశేత్ ।
స్తనకుండముపస్పృశ్య వాజపేయఫలం లభేత్ ॥ 84-152॥
- తత్రాభిషేకం కుర్వాణః పితృదేవార్చనే రతః ।
హయమేధమవాప్నోతి శక్రలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-153॥

తామ్రారుణం సమాసాద్య బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।
అశ్వమేధనువాప్నోతి బ్రహ్మలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-154॥

నందిన్యాం చ సమాసాద్య కూపం దేవనిషేవితమ్ ।
నరమేధస్య యత్ పుణ్యం తదాప్నోతి నరాధిప ॥ 84-155॥

కాలికాసంగమే స్నాత్వా కౌశిక్యరుణయోగ్గతః ।
త్రిరాత్రోపోషితో రాజన్ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ 84-156॥

ఉర్వశీతీర్థమాసాద్య తతః సోమాశ్రమం బుధః ।
కుంభకర్ణాశ్రమం గత్వా పూజ్యతే భువిమానవః ॥ 84-157॥

కోకాముఖముపస్పృశ్య బ్రహ్మచారీ యతవ్రతః ।
జాతిస్మరత్వమాప్నోతి దృష్టమేతత్ పురాతనైః ॥ 84-158॥

ప్రాజ్ఞదీం చ సమాసాద్య కృతాత్మా భవతి ద్విజః ।
సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా శక్రలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 84-159॥

ఋషభద్వీపమాసాద్య మేధ్యం క్రౌంచనిషూదనమ్ ।
సరస్వత్యాముపస్పృశ్య విమానస్థో విరాజతే ॥ 84-160॥

బౌద్ధాలకం మహారాజ తీర్థం మునినిషేవితమ్ ।
తత్రాభిషేకం కృత్వా వై సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ 84-161॥

ధర్మతీర్థం సమాసాద్య పుణ్యం బ్రహ్మర్షిసేవితమ్ ।
వాజపేయనువాప్నోతి విమానస్థశ్చ పూజ్యతే ॥ 84-162॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత తీర్థయాత్రాపర్వణి
పులస్త్యతీర్థయాత్రాయాం చతురశీతితమోఽధ్యాయః ॥84॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

